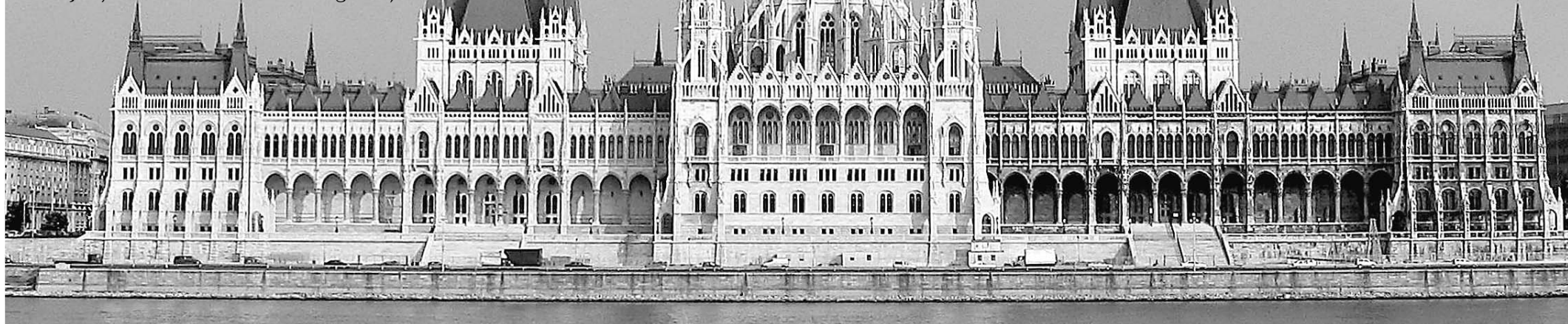

Húsz évvel a rendszerváltás után kerül sor új alaptörvény elfogadására. Április 18-án elfogadta az Országgyűlés az új alkotmány végső szövegét, amely április 25-én, húsvéthétfőn kerül aláírásra az államfő elé. Többrészes összeállításunkban az alkotmányozással kapcsolatos véleményeknek adunk teret. (Az írásokat szerkesztett formában közöljük, élve a rövidítés lehetőségével.)

Miért volt szükség új alkotmányra?

NEMZETI HITVALLÁS Fontos a Szent Istvánra és a keresztyénségre való utalás

Számomra egyértelmű a válasz: azért, mert még a napjainkban is érvényes 1949-es alkotmány a diktatúra jogszabálya volt, a megszállók diktáltak és sok helyen az 1936-os szovjet alaptörvény szó szerinti fordításával készült. Az 1989–90-es ideiglenes jogalkotás sem volt minden szempontból legitim. Ugyanis az alkotmány módosításokat is a demokratikus felhatalmazás nélküli nemzeti kerekasztalnál létrejött egyezségnek megfelelően fogadta el az utolsó, nem szabad választott kommunista parlament. A politikai váltás fő törekvése ekkor a többpárti demokrácia volt, amelyet a jogállamiság keretében igyekeztek beilleszteni.

Egy ország alkotmánya a jogszabályi hierarchia csúcán álló legfontosabb törvény. Kifejezi a nemzet összetartozását, tükröznie kell a nemzet múltjának

örökségét és legfontosabb pillanatait, a jelen célkitűzéseit és az állam jövőbeni tevékenységének alapjául szolgáló értékeket.

Ezért fontos számunkra a Nemzeti Hitvallásnak nevezett preambulumban Szent Istvánra és a keresztyénségre utalás: „Büszkék vagyunk arra, hogy Szent István királyunk ezer évvel ezelőtt szilárd alapokra helyezte a magyar államot, és hazánkat a keresztyén Európa részévé tette.” Az is öröndetes, hogy nem az európai charta példáját követtük, amelyből szégyenszemre kihagyták az egész európai civilizációt meghatározó keresztyén beagyazottságot. Tiszteletben tartjuk történelmi alkotmányunk vívmányait és a Szent Koronát, amely megtestesíti Magyarország alkotmányos állami folytonosságát.

Lényegesnek tartom, hogy „Tagadjuk a magyar nemzet és polgárai ellen a nemzetiszocialista és kommunista diktatúrák uralma alatt elkövetett embertelen bűnök elévülését.” Az új

alaptörvény elhatárolódik az 1944 és 1990 közötti történelmi bűnöktől, és a magyar szabadság eredőjét pedig az 1956-os forradalomban jelöli meg.

Napjainkban azok vonják kétségbe a kormányoldal jogát Magyarország rendbehozatalára, akik a szakadék szélére sodorták az országot, akik „több pénzt az embereknek” programot ígértek, helyette lett kevesebb pénz és több offshore cég.

A felelőtlen balliberális politika tizenegyezermilliárd(!) forinttal adósította el az országot. Szétlöpött ország, szétlöpött pénz, eltűnt állami vagyon, és a magyaroknak már csak az adósság maradt. Akik mindezért felelősek, ahelyett, hogy szegényekben elbújnának, „a csalók, a diktatúra haszonélvezői leckéztetnek most bennünket demokráciából” – írta találon Tibor Fischer, az ismert író a Standpoint című brit politikai-kulturális folyóirat márciusi számában.

Az új alaptörvény szerint az államadósság a jövőben a nem-

zeti össztermék ötven százaléka lehet. Érdemes megfontolni Járai Zsigmond, a Költségvetési Tanács elnökének javaslatát, aki az indítványozta, hogy az államadósság-plafonról szóló rendelet mellé csatolják a pénzügyminiszterek felelősségre vonhatóságának lehetőségét is. Az új alkotmánynak a jogok mellett a kötelezettségekre is ki kell terjednie. Mindannyian egyetértünk abban, hogy az új alaptörvény fejezze ki a határon túl élő magyarsággal való nemzeti összetartozás értékét, védje a Kárpát-medence természeti környezetét, a nemzeti vagyont. Fontos a rend, a munka, a magzati élet, a család, az egészség védelme.

Az országot újjá kell építeni, és ezt az újjáépítést szolgálja az új alkotmány. Erre történelmi esélyt és történelmi felelősséget kaptunk. Olyan Magyarországot kell építeni, amely mindenkinek megadja a lehetőséget, hogy idehaza boldoguljon.

Dr. Nemes András
főorvos

Ez az alaptörvény bizony nem egy sikerült mű

Magyarországon új alkotmányt készíteni és elfogadni lehet. Ez nem kötelezettséget jelent, csak esélyt. Az 1989-es alkotmányreform ugyanis felemásra sikerült: a politikai intézményrendszer jó minőségű lett, de a gazdasági alkotmányosság és sok más téma akkor nem jött elő. Az alkotmány intézményei alapvetően jók, a szerkesztése, a szakmai elkészítése azonban rossz. Eljött az az idő, amikor hozzá kell nyúlni – ugyanakkor valószínűleg nem így, ahogy tették. Ami létrejött, az rosszabb minden előfutáránál, magyarán nem jó minőségű alkotmány készült.

Miért is? Mert egy sima feleslelem terén, melyeket a Sólyom László névvel fémjelzett alkotmánybírói gyakorlat, valamint a magyarországi zöld civil mozgalom szakmaisága, társadalmi beágyazódottsága eredményezett.

Tételesem tehát: üdvözlendő, hogy az új alaptörvény is az alapjogok között tartja nyilván az egészséges környezethez való jogot, és ennek érvényesítéséért az államnak intézményvédelmi kötelezettsége van. Továbbá azt, hogy a mindenkit megillető testi és szellemi egészséghez való jogot az új alaptörvény is az alapjogok között tartja nyilván az egészséges környezethez való jogot, és ennek érvényesítéséért az államnak intézményvédelmi kötelezettsége van. Továbbá azt, hogy a mindenkit megillető testi és szellemi egészséghez való jogot az új alaptörvény is az alapjogok között tartja nyilván az egészséges környezethez való jogot, és ennek érvényesítéséért az államnak intézményvédelmi kötelezettsége van.

hova tart, mintha megpróbálták volna összehozni 1938-at 2011-gyel, az pedig nem megy.

Három alapvető hibát látok. Az egyik: a mostani alkotmányozók aláaknázták a terepet az utánuk következő kormányok, országgyűlések számára. Annyi minden lett kétharmados, hogy a következő kormány mozgásteret sem volt jó. Én úgy fordítom, hogy futballütőzet-hozzáállással nem lehet belekezdni. Itt nincsenek győztesek meg vesztesek, hanem az egész ország nyertese kell legyen az alkotmányozásnak. A harmadik probléma pedig, hogy az alapvető jogokban nagyon sok visszalépés van.

Bizony ez az alkotmány nem egy sikerült mű. Így az ideiglenes alkotmányt egy átmeneti alkotmány váltja föl. Az alkotmányozás alanya mindenütt a törvényhozás és a nép. Ha a népet kihagyjuk, az kicsit olyan, mintha a Hamletet a dán királyfi nélkül játszanánk.

Kolláth György alkotmányjogász

Kimond fontos kérdéseket

ALAPTÖRVÉNY Komoly garanciális elemeket tartalmaz

Terjedelmi korlátok miatt főként egyetlen témakörben szólalok meg, a kell vagy nem kell kérdésében. Ezt a szempontot azért tartom fontosnak még mindig, mert sok megtévesztett ember nem látja az alkotmányozás fontosságát és háttérját. A téma kapcsán két évtizedes a „személyes” érintettségem, ugyanis az általam szerkesztett országos társadalomismereti folyóirat, a Juss már 1992 tavaszán tematikus számmal szorgalmazta az új alkotmány megalkotását.

Háromszor adódott a köztársaság parlamentjeinek reális politikai lehetősége új alkotmány megalkotására. Először 1990–1994 között, az MDF–SZDSZ paktum kétharmadot meghaladó erejével. Aztán 1994–1998 között, az MSZP–SZDSZ szintén kétharmados időszaka alatt. A Fidesz–KDNP mai meghatározó parlamenti többsége régi adósságot, több elszalasztott lehetőséget pótol az idej tvaszon. Személy szerint is örülök annak, hogy új,

hagyományokon alapuló alkotmánya lesz Magyarországnak. S ha hagyomány, akkor ne a közelmúlt, a 20. század második felének szovjet birodalmi fegyverei nemzetközi szociológusok által manapság diktált multikulturális, hanem a jó értelemben vett nacionalizmus, az ezeréves magyar nemzet legjobb értékei, hagyományai legyenek benne. Ez történetileg, erkölcsileg és politikailag egyaránt helyénvaló. Az pedig, hogy megfelelő szerepet kaptak-e benne például baloldali és/vagy liberális értékek, azokon a politikai erőknél, melyek parlamenti pártként képviselhetné ezen értékeket, de a dühöd minden elutasítás kódében nem teszik. Aki önös érdekből távolmaradt, annak nincs oka és joga kívülről címkézni, leszólítani, elvetni, mert önként mondott le egy történelmi lehetőségről.

A keresztyén erkölcs, a nemzet megtartó család, a mindenféle birodalmi alávetettséggel szembeesegülő emberi és nemzeti büszkeség hatja át és jellemzi szellemében és szövegében az új alkotmányt. Komoly garanciá-

lis elemeket tartalmaz például az ország újabb eladósítása ellen, a környezet vagy a gyermekek egészségének védelme, a család megerősítése érdekében. Társadalmi kérdésekben érzékeny szociológusként látom, és nem támogatom ugyanakkor a munkához, illetve a szociális biztonsághoz kapcsolódó jogok csorbulását.

Számomra főként azért szimpatikus a Fidesz–KDNP alkotmányozó törekvése, mert akarnak végre valamit. Nem csak rombolnak, megszorítanak, mint annyi kormány tette az elmúlt húsz évben, hanem építenek is. Spirituálisan építenek, és ezzel arra sarkallnak bennünket, hogy személyesen is építsünk lelket, teremtünk új és erős közösségeket, erősítsük meg a jelent, megőrizve ezzel a jövő nemzedékek számára az országot és a nemzetet. Ezt tartom az új alaptörvény legfontosabb eredményének: hogy újra gondolkodunk, megfogalmazzuk és kimondunk szellemi–erkölcsi–lelki kérdéseket, melyek így válhatnak (Németh László 1956-os kifejezésével) egy „Emelkedő nemzet” építő elemévé.

Szoboszlai Zolt szociológus

Zöld vélemény pró és kontra

KÖRNYEZETVÉDELEM Előre- és visszalépések is vannak

Egy környezetvédelmi civil szervezet szempontjából is úgy vélem, mindenképpen szükség van az új alkotmányra. Am fontosnak tarjuk azon vívmányok átvételét, leginkább a környezetvédelem terén, melyeket a Sólyom László névvel fémjelzett alkotmánybírói gyakorlat, valamint a magyarországi zöld civil mozgalom szakmaisága, társadalmi beágyazódottsága eredményezett.

Tételesem tehát: üdvözlendő, hogy az új alaptörvény is az alapjogok között tartja nyilván az egészséges környezethez való jogot, és ennek érvényesítéséért az államnak intézményvédelmi kötelezettsége van. Továbbá azt, hogy a mindenkit megillető testi és szellemi egészséghez való jogot az új alaptörvény is az alapjogok között tartja nyilván az egészséges környezethez való jogot, és ennek érvényesítéséért az államnak intézményvédelmi kötelezettsége van. Továbbá azt, hogy a mindenkit megillető testi és szellemi egészséghez való jogot az új alaptörvény is az alapjogok között tartja nyilván az egészséges környezethez való jogot, és ennek érvényesítéséért az államnak intézményvédelmi kötelezettsége van.

ben meghatározottak szerint – helyreállítani vagy a helyreállítás költségeit viselni”.

Visszalépésnek értékeljük viszont a jövő nemzedékek biztos önállóságának megszüntetését, aki az új alkotmány szerint az általános jogok biztosának helyettese lesz.

Zárószavazás előtti módosításként bekerült ugyan, hogy a helyetteseket is az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával hat évre választják. A továbbiakban is megmaradt agályunk ezen a téren az, hogy az ombudsman eddigi hatásköri önállósága, azaz hogy az országgyűlési képviselők közvetlenül hozzá kérdést intézhessenek, vagy hogy saját kezdeményezéséből tájékoztassa az Országgyűlést, és ami a legfontosabb, közvetlenül kezdeményezhesse az Alkotmánybíróságnál a meghozott jogszabályoknak az alaptörvényvel való összhangjának felülvizsgálatát, megszűnik. Más szóval elvesznek azok a biztosítékok, melyek a legmagasabb szinten garantálták a környezethez való jog és a jövő nemzedékek jogainak érvényesítését.

Szintén visszalépésnek értékeljük, hogy már nem tartalmazza az új alaptörvény a kormány és önkormányzatok azon kötelezettségét, hogy döntéseik meghozatalában együttműködjenek a társadalmi szervezetekkel. Célszerű lett volna a kérdést az új alaptörvényben is alkotmányos szinten rendezni, hiszen ezen hiányosságok a civil szervezetek társadalmi részvételi jogosítványainak gyengítésén keresztül a társadalom széles köreinek részvételi jogosítványait is csorbítják.

Üdvözljük, hogy az Alapvetések fejezet a nemzet közös örökségének nevesíti a termőföldet, erdőt, vízkészletet és a biológiai sokféleséget. Hiányoljuk viszont, hogy az Állam fejezetben a nemzeti vagyonnal foglalkozó cikk nem nevesíti azt, hogy a természeti erőforrások a nemzeti vagyon részét képezik, hiszen így nem biztosítható a megfelelő védelem, mert a sarkalatos törvény – ellentétben a nemzet közös örökségével – csupán a nemzeti vagyonról rendelkezik.

Bíró Réka környezetjogi szakokleveles környezetkutató, a szolnoki Tisza Klub elnöke